

**FOGLALAT:** Magyarország és Erdély (kinevezés; budapesti napló; farsang, játékszini krónika, 'sa't.; kör-ülés; a' magyar nyugpénzüzetet fél évi gyűlésének eredménye; Bihar megye: törvényszéki táblabírák választási ügye és módja másfél század alatt. Máramaros megye: katonasági élelmezés, 's annak árverési ügye adózási terheltes, törvényszéki táblabírák választása, a' nemesi curiak száma Máramaros megyében, megyei jövedelem, 'sa't.) változások a' es. kir. hvdseregnél; ipar- 's üzserügyi hírek; Anglia (vélemény a' francia törvénykezési rendszerről; 'sa't.) Franciaország, a' meghasonlás Esparteroval komoly kezd lenni: surlódás a' muska udvarral; algiri hírek). Poroszország (zsidóügy; 'sa't.) Külföldi elegyhir. Ertesítő. —

### Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. fels. Török Bálint grótot a' nm. m. k. h. tanács titoknokát szintazon kormányhatóságnál számeletti tanácsosokká mélt. kegy. kinevezni.

(Kör-ülés.) Az iralom és művészet barátinak köre csütörtökön jan. 20án délutáni 3 órakor közgyűlést fog tartani. Kelt 1842 év jan. 13dikán tartott választmányi ülésből. Fáy András m. k. kör-elnök. Irinyi József jegyző.

**Budapesti napló.** Kit nem buzdit örömea' Farsang, melly villanyként hatja meg az öreg rokkant tagjait szintugy, mint az élettéljes fiatal szilárd izmait. Üdvözöllek téged kiváltságos kora ezer bohócságnak, mert alakoskodásod töménytelen szív gyöngéjéhez nyujt kulcsot 's emberisméret gazdag tárházának ajtaja! Üdvözöl téged a' szende ártatlan, kinek gyöngéd keble tilos vágyaktól-mentesen csak égi örömet igényel; epedve ohajtott a' világi, hogy utolsó rész-jószágcskája zálogsummájából fölpipezett külsejével egy hia anya segélye mellett arany álmaít valósíthassa; kíváncsian lesett a' reményiben csatlakozott hölgy, ki virasztások közt foltozgatott hálóval az agg-legények ridég-serge közé erőködik egy kísérlet-vetést, még a' tavalyi fizetetlen árjegyzék is mozog, mert újabb vásárlások esetére kifizettetést meri gyanítani. 'S az öröm e' vidám korszakában hány ellentét, mennyi árnyoldal! Itt nap-estig futkároz, rendezget a' nobel férj — kit okosak papucs-hősnek tisztelnek — hogy a' tervezett estélyen urnője, udvarlójival együtt kéjelmesen vigadhasson 's az ugynevezett házi barátoktól, magas elegültséget jelentő kézszoritást nyerhessen; ott a' szelid nő némán vesztegel, meg-megszakadt sohajai könnyes cseppekben olvadnak föl, mit ártatlan kisdede sem képes föleskölöni, mert a' nem-ember férj telhetlen vágyainak áldozza föl a' házi élet esőndes de legfenségesb boldogságát; majd másutt a' kisasszony sir, az urfi morog, mert a' papasziklai rendületlenséggel áll elve mellett: párisi divatot nem csináltatni! Különös, hogy korunkban, midőn kiváltság 's előjogosság ellen annyi hatalmas szózat emelkedik, a' vigság különböző módok-általi nyilvánítására adatik szabadíték, mintha csak mondanák: most fecsérelhetitek pénzeiteket, rongálhatjátok egészségteket, kiváltságos ideje van a' dobozódásnak, fölviraszthatok, elalhatjátok munkára szánt napjaitokat, 's hogy pedig mindezt annál szabadabban tehesétek, tagadjátok meg tinmagatokat, rejtsetek el arczatokat, öltözzetek áruhába! Ezek után könnyen kérhető valaki: mi köze mind ennek politikával és mi helye politikai hírlapban? Igen sok! Nem hasonlít e' a' politika egy álarozos tánczvizalomhoz? nem egyezik e' meg sok, politikával bibelődő, az alakosokkal? Tekintsük a' dolgot közelebből: ez, méltányosságot hirdet 's mint a' tolerancia fölönt apostola fennen hirdeti: mindnyájan egy vagyunk! mégis azt, ki tanjával ellenkezőt vall és hiszen, a' moeskolódások gazdag tárházából válogatott sujtásos czimzetekkel tiszteli; amaz, köz- 's egyéb gyűléseken szóvirággal tömött szónoklatot tart a' nemzetiség ügyében, hogy megtapsolják, — mert házána! ugyan seuki magyarul nem beszél, társas körökben pedig ő az első francia; egy ur az önkény és zsarknokság ellen felirást indítványoz 's a' számára harsogott 'éljen' összeomlással fenyegeti a' teremtet, pedig saját körében zsarnok-férj és apa, dölyfös tisztviselő, jobbjágyainak kényura; a' másik politizál, mert saját érdeke forog ten, mert vár és remél; a' harmadik azért okoskodik, mert semmit sem nyerhet! Oh ha vegytanilag bonczolhatnók a' politizáló keblek indulatinak összegét, de ki sülné, hogy fölötte kevésé áll valódi tiszta alkatrészekből! — Dunánk néhány nap óta erősen zajlik, a' közlekedés igen bajos. — Hajóhidunk kiszedetése után esolnakok 's goromba révészek durvaságának adatott át majd minden átköltöző. Annyi czélszerű intézkedésről 's módosításról hallottunk jószólatni, oly szép javaslatokat is közlötünk hogy szívünk szinte örült belé, pedig mind azok mindéddig csak álom valának. Csak szemtanu győződhetik meg, a' be- és kiszállás rendetlenségéről, mi közben gyakran két három esolnakon is kénytelenek ugrádozni keresztül az átmenni szándéklók, kellő felügyelet hiánya miatt. Vajha lánchidunk dolgába avatpolitikusaink, — a' czifra beszéd 's gyanúsítgatások helyett, komoly figyelemre méltatnák azt, hogy itt és így csak napjában, hány élet van kitéve legkönyebben eshető veszélynek! — Valahára földeült napja nagyobb körökben is nemzeti tánczunknak, köszönet ikervárosunk lelkesb nőinek 's ifjainak. E' nemzeti kincs f. h. 17 d. a' budai országház teremében tartandó társaságos tánczmulatság alkalmakor fog ragyogni, mit terv szerint még egy másik is követend. Az annyira híres és alkalmasint sok szép életében már egyszer-másszor nagy jelentőségű jogászba! f. h. 19kén fog tartatni. Alulirt távul sem ellensége az ártatlan vigalomnak, de itt akaratlanul is azon ötlet villan lelkében keresztül: mi szép intézkedést lehetne az illy vigalmakra áldozott pénzösszev csak egy kis részével is irodalmi munkásság s. f. eféle ügyében tenni 's így mulatni és egy uttal más szép mellékeztél is társítani e' vigalomhoz. — A' Nemzeti Casino vizkereszt napi közgyűlésében jelen szállását megtartani hosszab időre ujra elhatározta szavazati többséggel. — Wesselényi Mikl. b. közsztizteletű hazánkfia súlyos betegségében magához kívánta Graefenbergbe Attomyr híres homeopatha orvosunkat, ki is f. hó 7kén reggel oda sebesen elutazott. — Jan. 6kán főtisztet illető diszelgéssel takarított el Pesten egy száz évet túlélt Tóth János nevű, 1809

óta nyugalmazott huszár közlegény, ki irástudatlansága miatt altisztségre sem mozdíthatott elő, ámbár törökháborunkban is vitézkedett már. Hiteles hír szerint (minthogy most kínos, Virágunk szerint a' varas hátú Dunán átrándulni, személyes meggyőződhetesül) a' budai élelem-raktárt már üríteni kezdik, hogy a' lánchid hidépítő részvényes társaságnak átadathassék, mire természetesen annak szétbontatása is megtörténtével a' budai dunapart is eleven szintére leend a' lánchid körüli serény munkának. — A' Közleményeket, hirszerint Gaibel újkönyvárus Kovácsóczy ur szerkesztése alatt adandja ki. Sok sikert e' vállalathoz, de félo, hogy a' kiadó nem a' legszerencsésb órában jött e' gondolatra! — **Játékszini Krónika:** Skán bérszünettel Hubenayné jutalmára „Ki mer, nyer“ vigj. 2 felv. Forst és Leutner után ford. Remellay G. a' magy tud. társ. költségin, és „Eskü“ dalj. első felvonása; a' kitünő szorgalmu Hubenayné jövedelmesb jutalomjátékot érdemelt; 9ikén „Vörös Köpönyeges“ vigj. 4 felv. Kotzebuetól, oh Kotzebue és nemzeti színház! 10ikén Lang Paulina jutalmul, azon több hónapért miken át nem énekelt „Marino Faliero“ dalj. 3 felv.; 11ikén „Irkék“ vigj. 4 felv. ez is olly sürün adatott már, hogy bizvást pihenhetne; 12ikén „Gyárnok“ dráma 3 felv. 13ikén „Három egyszerre“ vigj. 1 felv., és „Kérők“ vigj. 3 felv., mindkettő Kisfaludy Károlytól; 17ikén „Borgia Lucretia“ dalj. 3 felv. —

Hétfőn január 17dikén László József javára bérszünettel először adatik „Két László“ eredeti szomorujáték 4 felvonásban, „Cilley“ halála czimű előjátékkal egy felvonásban írta Tóth Lőrincz. Az ujdun öltözeteket készítet. Podrády Ferencz, fő ruhatárnok.

(Máramaros közgyűlésének folytatása.) Előbbi közlésemben megemlitem, mikép megyénkbe egy század lovas katonaság rendeltetvén, annak élelmezése árverés utján határozottatott eszközöltetni, mellynek foganatosítása küldöttségre bízott, miután az a' kenyéralafákat csak egyezkedés utján adta ki, ezen munkálatáról jelentése alkalmakor olvastott egy szigethi polgár folyamodása, ki nem tudván azt, hogy a' kenyéralafákra nézve is árcsökentés rendeltetett, de a' dobozóni kikiáltást sem hallván, árverés nélkül 2000 ftal ajánlotta olcsóbban a' kenyéralafák szállítását, erre hoszszas vitatkozás keletkezett, egy rész helyeslővén a' küldöttség tettét, noha melleleg megjegyezve, az árverés helyett, csak egyezkedett, mivel a' kötelezés már megtétezt, 's a' kivevő a' szükséges rendeleteket is megtette, ennek helyben nem hagyásata meye becsületével meg nem egyeztethetni, annak erejében megtartására szavazott, más rész pedig, részint mivel a' küldöttség az árverés helyett csak egyezkedett, és így a' határozatnak eleget nem tőn, részint pedig a' megyei atyáskodásnál fogva kötelezettnek érezte magát az adózók e' tetemes könnyebbitése iránti ajánlatot elfogadni, 's új árverést rendeltetni, annyival is inkább, mivel ezen választmány kis gyűlésből levén kiküldve, az teljes hatalommal fel sem volt ruházva, 's minden megyével tett kötés ratificatioja egyedül csak közgyűlésen történhetvén azt jóvá hagyni, vagy elnem fogadni a' küldöttség tekintete fentartása is mellett lehet, vagy legalább hogy a' kivevő se károsodjék, az új vállalkozást egy hónap után ajánlá elfogadtatni; de a' két rész egyenlő számban levén, az 1723: 31 tezikk rendeleténél fogvást az első vélemény állapított meg, melly határozat a' meye adóóira nézve annyival terhesb, mivel ez évben csak a' katonai veszteség czime alatt 8000 ftal többre rug az adó, melly különben is igensúlyossá válik, tavasszal sok megyénkben levő sebes rohamu folyó szabályoztatása, és a' megyében sokféle ágazó utak csináltatása által annyira, hogy ez évben a' tetemes summára menő adósságon kívül új adóban összesen 30 ezer f. vettetett ki, melly terheltesége ez előtt egy kis könnyebbséget nyert a' fel emelt só árából évenként az utak 's hidak csinálására adatni szokott 6 ezer ftal, de ezen sommát a' meye később conventiós pénzben követelvén, 's váltócédulában fölvenni nem akarván, vizbe ejtők a' hust, az ott látszó nagyobb darab megkapásaért, 's most már örülnék ha csak váltó cédulában is viszszakaphatnók, de több sürgető felirásunkra még csak választ sem nyerhetünk, és így ujlag a' rendkívüli 2400 ft új adó, mert annak kell neveznem, még terhesebbé válik, mivel megyénknek 10 helysége ennyi adót nem fizet, hány könnyü törleszteték vala el az új árverés megrendelésével! de hijában, mi gyámság alatt tartjuk az adózókat, 's ott van jegyzőkönyvünk stylusában, hogy mi az ő fenmaradásuk feletti tanácskozásokra gyűltünk össze, ha szinte határozatunk ellen néha egy kissé zugolódni okuk is lehetne. Különössége miatt kell megemlitem, mikép megyénk egyik alügyésze közelebb a' megyei törvényszék határozata 's mivel a' törvényszéknek minden tette birói, tehát itélete ellen, mert azt védenczére nézve sérelmesnek tekinté, a' közgyűlés előtt ellenmondott. Tiszteljük ugyan az ellenmondásjogot, de hogy a' t. szék határozatának közgyűlés előtt ellenmondani lehessen, melly két hatóság egymástól független; 's mindeniknek más köre és hatósága van, azt törvényinkből megfejteni nem tudjuk, salkalmasint ez sem fog többé században megtörténni; de mivel minden tárgynak van jó oldala is, 'sez ellenmondásra csakugyan a' törvényszéknek ugyan azon egy tárgyban nem egészen egyformán hangzó itélete adott alkalmat, Mihályi Gábor főszolgabíró ur indítványára megyénk a' törvényszéki rendes táblabírák megakadályoztatása esetére állandóan fél évenként 6 ülököt olly formán választott, hogy minden két hétben sorban tartozzanak a' törvényszéken jelen lenni, 's ez első esetben felkiáltás által b. Sztojka Imre, Petrovai József, Horváth József, Horváth Sándor, Szöllösi Balázs és Csatári József választottak meg, szabadon ma-

radván a többi táblabíráknak is megjelenhetési's tanácskozási joguk, ohajtanók jövőre hogy legalább ezen ülnökök titkos szavazattal választatnának 's választásuknál pártdelek ne munkálkodják, annyival inkább, mivel a főbb ítélőszékek helyétől olly messze levő megyénkben, 's többnyire nem nagy tárgy pörökben, a megyei törvényszék ítélete ritkán változtatik meg, 's alig találkozik eset, midőn megyénkben a k. táblát polgári perrel terhelnők. Nem lehet nem említenem még egy különös ellenmondást; nevezetesen egy közméltánylást érdemelt alszolgabíró bizonyos vallásos tárgyban a szóban forgó lelkész előadására általánosan roszzalattott hasonlítást tevén, noha őzt visszahúzza, visszahúzásakor magát megdondolatlansággal mentve e kifejezéssel élt: én sem vagyok csálhatatlan, mint a római pápa sem az" ezen két kifejezése ellen a g. e. egyház jelenlevő két előjáróji más nap ellenmondást nyújtottak be, de a megye látván hogy az ellenmondásnak alapja nincs, azt viszszaadtni határozta. — A nemesek' szakszava öszszeírása bejövén, szerinte családfe van Mármarosban: 4846, mivel pedig az előbbi öszszeírásban 6500 fő volt, e kettő közötti különbségnek oka az, hogy most egy háznál, bár 6 gazda lakják is, csak egy iratott öszsze, egyébiránt 33 ezer nemes személy van megyénkben, — a kuriák száma 4882, egész megyei jövedelem csak 261,593 flra megy, a só-jövedelmet a megye az öszszeírásba nem tette, e szerint a beszédendő öszveg 12619 frt tevén, esett egy főre 30 kr. egy kuriára 20 kr. egy ft. után 2 kr. A vontatások iránt lehető családok elkerülése tekintetéből, megyénk egy kiküldött választmány javaslatára határozattá tevő, hogy a tisztviselők ezután napójokba minden hivatalos utjokat följegyezvén, tegyék ki: mellyik utat miféle alkalommal tették, magokéval é, vagy valamely adózó alkalmán, midőn adózó neve is kiteendő, ezen napló fog ellenőrül szolgálni a tisztviselők által beadott fuvarjegyzék és általok kiadott nyugtatókra nézve. — Megyénkben a közgyűlési munkák annyira megsaporodtak, hogy ez évben a tisztviselőket számoltató gyűlést 3 1/2 hét alatt sem végeztethetvén be ennek folytatása 1842 év január 24-kére tétetni rendeltetett. Szöllősy Balázs.

(Törvényszéki táblabírák választási ügye's módja.) Biharvgyében a törvényszéken bíráskodó bíráknak az 1613: 24. t. értelmében választása iránt tett indítvány folytán a bírák kinevezésére 's a törvényszéki tagok kiküldetésére nézve régebbi időkhöz divatozott megyei szokás kitudása 's időről időre mikénti változásának előadása, ugyszinte az indítvány gyakorlati részének bővebb kifejtése 's alkalmazási módjának előterjesztése végett választmány küldetvén ki, ez munkálata első feladatának tekintette megvizsgálni a bírák kinevezését 's választását tárgyzó, 's küldöttségi tag levéltárnok Jakab Mihály ur által pontos szorgalommal kikeresett levéltári adatokat, hogy azokból az idézett törvény keltétől jelenkorunkig lejövő gyakorlatról tudományt szerezhessen 's azt kiküldetése céljához képest a közgyűlés elibe terjeszthesse. Vizsgálatának eredménye köv. lön. Az 1613: 24. t. alkotásakor 's azt közvetlen követett időkben, a szőnyegen levő tárgyra nézve miként állott a megyei gyakorlat, a 47 darab iratból ki nem tesszik, mert az 1688 évet megelőző idők történetének levéltárunkban nyoma nincsen, világos azonban ezen adatokból, hogy 1688-tól kezdve egész 1774-ig a megye Rdei többnyire, tisztújító néhány esetben pedig más közgyűlésben is táblabírákat minden főispáni kijelelés és befolyás nélkül az idézett törvény szellemében, 's a meg nem jelenőkre kiszabott törvényes büntetés terhe alatt magok neveztek, választottak, sőt 1711-ik év majus 6-án tartott közgyűlésükben még azt is határozattá, hogy ha az akkor választott táblabírák a törvényszékéről elmaradnának, helyettük más törvényűdő férfiak is szavazati joggal lehessenek jelen. 1774-ben van első nyoma a Rdek által addig kirekesztőleg gyakorlott jogba történt főispáni befolyásnak, mert ekkor mondatik legelőször a jegyzőkönyvben, hogy a főispán többeket megyei táblabíráknak nevezett. Különös figyelmet érdemel azonban ezen jegyzőkönyvi czikkelyre az akkori levéltárnoknak írásban tett azon észrevétele, hogy „e hely nem jegyzői, hanem idegen kéz által iratott“ — miből azt kell következtetnünk, hogy az érintett jegyzőkönyv tartalma vagy nem volt a Rdek tudomására, vagy megegyezések hozzájárulása nélkül szerkesztetett, és ez annál bizonyosabb, mivel a következő 1775. évben főispáni elnöklet alatt tartott közgyűlés alkalmával hivataláról leköszönt főügyvéd Deh Miklósról nézve, a jegyzőkönyvben nyilván kitétetik, hogy táblabíróvá a megye közönsége által választott. 1777-től 1782-ig előfordul ugyan ismét a főispáni kinevezés, de mindenütt olly hozzátevéssel, hogy a bírák a Rdek által elfogadtattak. 1782 és 1783-ban az elfogadás megemlézése is elmarad, 1783-ban pedig a főispán által kijelöltek közül választanak a Rdek t. bírót, míg végre 1790. febr. 4-én tartott közgyűlésükben a bírói választásba a Rdek magokat ismét visszahelyezik, 's miután nyomtatásban is megjelent jegyzőkönyvünkben olly szavakkal határoznak: „mivel mind a' természet, mind hazánk törvényei azt kívánják, hogy valamint a' király a' maga hatalmát az ország statusaitól vette, ugy a' magistratus is a' statusoktól vegye, 's nincs is semmi illendőbb annál, mint hogy a' szabad magyar nemzet valamint az ausztriai ház választásával maga tett magának első magistratust azaz királyt, ugy bírót is a' mindennapi dolgok elintézésére maga válasszon magának“ ezen határozat után ugyanakkor minden kijelelés nélkül, későbbben pedig azon év mart. 15-én az első alispán ajánlására több bírói választottak: de ez volt egyszersmind a Rdek által gyakorlott utolsó választás, mert ezentul jogokat elhanyagolva lépének a' küzdterről 's az addigi bírói választás helyett szakadatlan főispánikinevezés jö gyakorlatba. Nem czélunk itt bővebben fűrkészni az okokat, miért mulaszták el a' sarkalatos jogi élelt olly huzamos idő alatt eldöndik; lehet hogy a' főispáni kinevezéstől, mint az idegen jogokba becsuszások alkalmával többnyire történni szokott, kezdetben távol voltak a' visszaélések, 's ennél fogva mi sem kényszeríté a' Rdeket, hogy nyomozzák a' törvény ellenre gyakorlott jog alapjait, tisztán meg vagyunk azonban győződve, hogy azért, mert 51. év óta megyei táblabírók mindig a' főispán nevezett, a' Rdek pedig soha sem választottak, a' világos törvény holt betűvé nem válhatik 's bár tövében metszetett-le a' viruló törzsök, de éltető nedvet a' törvényből szívó gyökereinek sarjadékait ótalmaival, új erőre nevelni, a' Rdeknek nem hatóságában, de ha lehet olly kitéttel élünk, hazafi kötelességében is áll, 's midőn a' meggyőződést valljuk a' t. KK. és Rdek előtt, magunké-  
nak; tesszük ezt, megfontolása után azon ellenvéleménynek, melly a' hármas könyv 10-ik és 11-ik czikkére támaszkodva az ellenkező szokás által lerontottnak állítja a' törvényt 's ennél fogva azt tartja, hogy az 1613: 24. törv. ezikk felelevenítése a' Rdek hatáskörén kívül fekszik. 's mi igaznak mondanók ezen véleményt, ha a' kérdéses törvényt azok közé lehetne számítanunk, mellyeket mivel életet nem leheltek a' hazai alkotványba, a' nemzet sarkalatosának soha sem tekintett, igaznak — ha a' szokásnak tulajdonított ama magyarázat nem inkább az elévesülés törvénye alá eső magán- mint az azt nem ismerő közjogi kérdések megfejtésére volna alkalmazható 's ezekre nézve a' szokásnak olly széles értelemben vételét az 1715: 3. 1741: 7 és 15 és az 1790: 12-ik t. czikkelyek nem korlátozzák; de miután ezen több mint másfél százados gyakorlat ál-

tal szentesített törvényt, mint a' bírák szabad választását biztosítót az 1681: 10. törvényél fogva a' kir. hitvelbe iktatás által az alkotványt kiegészítő törvények sorába emelte a' nemzet, következőleg annak, mint sarkalatosnak fentartására fels. fejedelmünk is magát esküje által különösen kötelezte, mi a' felhozott véleménnyel ellenkezőleg azt hisszük, hogy a' kérdéses törvény föllevenítésére szükség nincs, mert az a' fejedelmi szent szóban élve csak nyugodott, de örökre nem halt el. Hiszük, hogy tekintessék bár a' táblabírók akár megtiszteltetési czimnek és az idegenekre nézve polgári jog-ajándékozásnak, akár pedig eredeti reudeltetéséhez képest bíráskodásra megbízatásnak, az érdem megjutalmazásában és a' kitünő hazafiak keblésítésében — a' főispánok, — kiknek ebbeli hatóságuk csak gyakorlaton, és nem törvényen alapul, a' Rendeknél — kik mellett mind az alkotványos törvény, mind a' másfél század alatti gyakorlat áll, több joggal nem bírhatnak, szabad választásukban pedig ugyanazon törvény világos szavainál fogva, a' Rdeket annál inkább nem akadályozhatják, mivel különben az alkotványos jogok között, szinte helyen, tündöklő bírói szabad választásnak csak árnyékát bírnak akkor a' Rdek, ha ezen joggal egyedül az első bíróságot gyakorló tisztviselők választásukban élhetnének; ellenben a' megyei felsőbb ítélőszéknek, melly a' bünbeli tárgyakban élet és halál felett ítélt, a' polgári ügyekre nézve pedig szinte végső bíróságot gyakorol, mert ítéletei a' tetemes költség és fáradság miatt felette ritkán jutnak felsőbb vizsgálat alá, ezen mostani perlekedési rendszerünk hiánya miatt annyira fontos ítélőszéknek kiegészítése róluk nélkülök történhetnék. Ezekhez képest tehát abban pontosul véleményünk, hogy a' bírói kinevezés, miután annak gyakorlatától a' megyei főispánok csak a' törvényhozási uton lennének elmozdíthatók, közöttük és a' Rdek között olly formán oszlik meg, hogy bírákat magok a' Rdek is közgyűlések alkalmával nevezhetnek, a' törvényszéki bíráknak azonban minden főispáni kijelelés nélkül a' többször idézett 1613: 24. világos értelménél, és azon alapult megyei gyakorlatnál fogva törvényes kifogás alá nem eső törvényűdő egyedekből szabad választása, ha mindjárt azon egyedek a' főispán- vagy Rdek által kinevezett bírák között nem foglaltatnak is, egyedül a' Rendeket illeti, önként értődvén, hogy az olly egyednek törvényszéki bíráskodása az alább kijelölt idő után megszűnik, de választásánál fogva a' táblabírák sorába iktatottak. Mi végre a' választás tényleges oldalának kifejtését illeti, azt a' következőkben látjuk megállapítandónak: 1) 48 egyednek mint indítványozottat, választását, szükségtelen, és majd kivihetlenné látván 16 rendes ülnök és 4 elnök választását javasoljuk, 2) mivel alkotványunk szelleme, és a' vele egykori törvények, a' választási módot szabad felkiáltással határozza, a' törvény szavaitól el nem térve ez uton ohajlja a' közgyűlés első napján eszközöndőnek; 3) Ha pedig a' többséget ez uton kivenni nem lehetne, akkor köteles legyen az elnök, a' választást szavazásra bocsátani, melly szavazat az e' végett kinevezendő küldöttség előtt az országgyűlési követekre gyakorlatban levő szavazathoz képest fog végbe menni; 4) választás alá esik legelőbb a' négy elnök, kik közül az alispánok — mint rendes és hivataluknál fogva már választott elnökök — akadályozása esetében kettő a' polgári, kettő pedig a' büntfenyítő törvényszékekeni elnökségre választatik, ezután választatik előbb a' polgári azután a' büntfenyítő törvényszékeken bíráskodandó hat hat táblabíró; 5) az így megválasztottak bíráskodási hatásköre egy esztendőn tul, ha csak ujra meg nem választatnak, nem terjed. 6) Ezen bírák a' választás elfogadása esetében bírói czimök és hatóságuk elvesztésének terhe alatt kötelesek a' tvényszékeken jelen lenni, ha csak törvényes akadály által nem gátoltatnak, melly esetben az első alispán fog helyettök a' rendes bírák közül valakit, e' törvényes akadály megszűntéig bíráskodásra alkalmazni; 7) az elősorolt pontok szolgálatán sinórmértékül, a' választás mindig az év végével tartatni szokott közgyűlések alkalmával történjék, és a' tisztújító székekre soha se halasztassék. Ezen küldöttségi jelentés felolvasatván a' közgyűlésben, annak tartalmában meg nem nyugvást jelenlő igen kevés nyilatkozott, ellenében szó szavattal fel a' küldöttségi munkálat pártolására, 's miután a' vitatások során bővebben is kifejtetett, miként érvényes szokást, ugyancsak a' hármas könyv 10-ik czikke 1-ső szakasza szerint csak az alkothat, ki törvényhozási jogositva van, a' törvényt pedig az 1790-ki 12-ik czikk tartalmánál fogva ismét csak a' törvényhozó hatalom fölölheti el, 's miután terjedelmesebben kimutattott az is, hogy valamint azon jog, mellyel a' Rendek 1613-tól fogva 790-ig minden megszorítás nélkül éltek, akkor sem a' megyei rendszerrel nem ellenkezett, sem az igazság törvényes kiszolgáltatását nem veszélyeztette, ugy az alkotvány elveibe szőtt ezen szabad bírói választásjognak föllevenítése a' megyei rendszerbe zavart most sem hozhat, és az igazság kiszolgáltatására nézve káros nem lehet; és miután többnyire olly értelemben szinte két óraig legnagyobb illedelemmel folytak a' tanácskozások, mgos főisp. helytartó ur, eddigi hallgatását félbenszakaszván, felszólította előbb a' Rdek, hogy a' főispáni jogokba ütköző ezen tárgy fölötti tanácskozással hagyának fel, mire a' Rdek részéről válaszul adatván, hogy a' főispánoknak a' bírói kinevezéshez eszszott gyakorlata a' küldöttségi munkálat szerint törvényhozási utján kívántatván megszüntetni, a' Rdek a' főispáni gyakorlatot nem sértik, hanem azt jelenlegi állásában hagyván, részökre csak azt, mit világos törvény egyenes jogaik közé számlál, törvényesen követelik, mgos főispáni helytartó ur kijelenté, hogy a' Rdeknek sem táblabírói kinevezési sem választási jogukat el nem ismerheti, hanem azon már egy ízben tett nyilatkozatához, miszerint a' jogaiba ütköző tanácskozások eredményét ki nem mondhatja, nyagaszkodva, a' teremtet oda hagyja, 's végezzenek bár mit a' Rdek, határozatuk ellen maga utján fog orvoslást szereznit, melly nyilatkozás után eltávolozván, a' Rdek első alispán ur azon felszólítására: ha kívának-e a' tárgy felett tovább tanácskozni, a' tanácskozás folytatásának szükségét egy értelműleg nyilvánítván, miután még többben, kik a' főispán-helyettes ur eltávoloztakor szólásra várakoztak, értelmüket a' küldöttségi munkálat elfogadása mellett és némellyek ellene is kimondották, első alispán ur által a' küldöttségi munkálat általános elfogadása, a' nevezetes többséghez képest végzésnek jelentetett, olly hozzátevéssel, hogy a' t. széki bírák választásából a' nemességet kirekeszteni nem lehetvén, a' helybenhagyott küldöttségi szabályok szerint a' közelebbi rendes közgyűlés alkalmával, midőn az új sz. bírák is választandók lesznek, fog megtörténni a' választás; mire nézve azon közgyűlés idejének ezen tárgy megemlézésével is leendő meghirdetése járásbeli fősz. bíró uraknak meghagyatott.

(Magyar nyugpénzintézet.) A' legf. helybenhagyást nyert magyar nyugpénzintézet választmánya Lovász Endre magyar kir. helytartósági tanácsos és kancellaria-igazgató elnöksége alatt folyó évi jan. 2-kán tartván félelvi gyűlést, 1841 2-dik félelvi munkálatai eredményit általános tudomásul, különös tekintettel az intézet tagjaira, ekkép terjeszti elő: a' korábbi 1016 tag június végeig befizetett - - - - - 271,122 fr. 32 kr. tőkét 7 új tag - - - - - 1,689 „ 44 „

---

szaporitá; hamindazáltal ezen - - - - - 272,812 „ 16 „ öszszegből 15 tag halála, 5 nyugalmaztatása 3 kilő-

pése, kizárása, és így összesen 27 tag kimaar- dása következtében - - - - -	7,912 „ 41 „
lerovatik, úgy 1841. dec. végén a' tagok összes tőkealapja - - - - -	264,899 „ 35 „
's a' valódi tagok száma jelenleg 996. A' tartalék- alap, mely mult évi jun. utolsóján - - - - -	506,566 „ 28 1/4 „
állott, az utóbbi félév alatt a' megholt, nyugal- mazott, kilépett és kizáratt tagok járuléka által az évi befizetések egy harmadának alapszabálysze- rű tökéltése által pedig - - - - -	6,265 „ 1 „
szaporodván, 1841 dec. végén összesen - - - - -	516,650 „ 26 1/4 „
állott. Mind a' két tökemennyiség az érintett fél- évben következőleg gyümölcsözött, és pedig: - - - - -	198,073 „ 46 7/8 „
mellyek a' kincstári kötelezvények eladásából és kamat-fölösleghől jöttek be, és a' többi - - - - -	582,476 „ 14 3/4 „
összesen tehát az egész mostani tőke - - - - -	780,550 „ 1 2/8 „
6 pCttel 1/2 évre - - - - -	23,416 „ 30 „
gyümölcsözött; 989 első osztályu tag járuléka 12 és 7 másodosztályu 6 forintjával össze- sen - - - - - 11,910 fr. — kr. és a' tökéltendő harmadnak 3970 fr. — kr.	
lerovása után - - - - -	7940 „ — „
ide járul még az első félévi pénztármaradvány befizetett késkedési kamatok - - - - -	58 „ 8 3/8 „
eladott alapszabály-könyvecskékből - - - - -	130 „ 59 „
korábbi határidőkből megmaradt nyugdí- jak - - - - - 402 fr. 44 2/4 kr.	55 „ — „
időközi díjakról jelen félévre - - - - - 596 „ 14 1/4 „	
összesen - - - - -	998 „ — „
végre: azon illetékek, miket nyugalmazott, meg- halt, elmaradt és kizáratt, 's így többé számba nem jövő tagok fizettek be - - - - -	287 „ — „
végre mivel az intézeti alaptőke, kamatainak szaporodása daczára, a' nyugalmazandók e' fél- évben minden előre számíthatást meghaladó sza- porodása miatt, nem képes e' félévre a' kisza- bott egész nyugdíjakat kifizetni, 's ennél fogva az intézeti szabályok 19. §-sa értelmében 11 pCtes ideigleni lerovásnak kell bekövetkezni, a' melly az itt kimutatott jövedelmek fölöstásából világlik ki, tehát 11 pCtes lerovás is oda csa- toltatván - - - - -	3733 fr. 59 kr.
a' teljes illetőségben beszámított nyugdíjak kie- gészítéseül: mely szerint e' félévi összes bevétel emelkedik.	36.630 „ 21 1/2 krra
A' kiszabott évdíjakra egész éven át kívántatik	
8 tag 9 öz. — árv. számára 400 ftjval	6800 frt. — kr.
— „ 3 „ — „ „ 350 „	1050 „ — „
2 „ 12 „ — „ „ 300 „	4200 „ — „
1 „ 19 „ 1 „ „ 250 „	5250 „ — „
15 „ 50 „ — „ „ 200 „	13,000 „ — „
3 „ — „ — „ „ 175 „	525 „ — „
10 „ 118 „ 1 „ „ 150 „	19,350 „ — „
6 „ 1 „ 1 „ „ 125 „	1,000 „ — „
15 „ 148 „ — „ „ 100 „	16,300 „ — „
1 „ 5 „ 5 „ „ 75 „	825 „ — „
— „ — „ 2 „ „ 62 „ 30 kr.	125 „ — „
1 „ 4 „ 16 „ „ 50 „ — „	1050 „ — „
— „ — „ 5 „ „ 37 „ 30 „	187 „ 30 „
— „ — „ 16 „ „ 25 „ — „	400 „ — „
össz. 62 tag, 369 özvegy és 47 árva - - - - -	70,062 fr. 30 kr.
kezelési költségre - - - - -	2000 fr. — kr.
összesen egész évre - - - - -	72,062 fr. 30 kr.
vagyis az 1841iki második félévre - - - - -	36,031 fr. 15 kr.
ide járul korábbi határidőkre kifizetett nyug- díjak fejében - - - - - 109 fr. 35 kr.	
e' félév időközi fizetéseire 122 „ 30 1/2 „	
összesen - - - - -	232 fr. 5 1/2 kr.
és végképi kielégítésekre 's egyéb kiadásokra	232 „ 30 „
összes félévi költség - - - - -	36,495 fr. 50 1/2 kr.
összehasonlítván a' kiadásokat a' - - - - -	36,630 fr. 21 1/2 kr.

bevétel, 1841ki decemb. végén pénztárma-  
radványul - - - - - 134 fr. 31 kr.  
mutatkozik. A' magyar nyugpénztézet választmányi üléséből, Budán, jan.  
2kán 1842. Lovász Endre, intézeti elnök. Eötvös Pál, igazgató. Várffy Ká-  
roly másodigazgató. Kajdácsy Ferencz, tollnok. —  
(Változások a' cs. kir. hadseregénél.) Erneszt fhg 5 es. kir. fős., Rainer  
es. kir. fhg másodoszülött fia, Mengen b. 4 sz. vasasvezred parancsnokává lett;  
Zichy Ferdinand gr. altábornagy 's parancsnoka az Olaszországban állomásozó,

hadsereg 2ik osztályának, város- és várparancsnokká lett Velencezében. Elő-  
léptettek, ezredesekből vezérőrnagyokká: Myrbach Károly, a' császári vadász-  
ezr., központi mérnökségi igazgató, hivatala megtartásával; Sontag Ferencz,  
a' tüzerest parancsnoka, mint pattantus zászlófő Bécsben; Legedics Ignác,  
Szász-Coburg-Gotha hg 8 sz. huszárezr.; Schneckel János, az ogulini 3 sz. gy.  
határezr., és Wallmoden-Gimborn Károly gróf, Fitzgerald 6 sz. könnyülovas  
ezr.; alezredesbül ezredessé: Birago Károly, első őrmester a' lombárdvelencei  
kir. ns testőrségnél, hivatala megtartásával; őrnagyokból alezredesekké: Wohlge-  
muth György, Marjássy b. 37 sz. gy. ezr. az ezr.; Cortesi Kelem. a' 4ik pattantus ezr.  
a' 3ikhoz; Frank Sebestyén, a' szállásmesteri vezérkartól az árkászttest parancs-  
nokává; Kolmannhuber Ferencz, a' bécsi katonai rendőrség parancsnoka, hi-  
vatala megtartásával, 's mostani illetőségeivel együtt; gyalog 's lovas kapitányokból  
őrnagyokká: Braida Móricz gr., Reisinger 18 sz. gy. ezr., Albert es. kir. fhg  
oldalánál Geppert b. 43 sz. gy. ezr., hivatala megtartásával; Duodo Lajos, Este  
Ferencz Ferdinand fhg 32 sz. gy. ezr., Stutterheim János b., Bianchi b. 63 sz.  
gy. ezr.; Fullon Vilmos b., Kress b. 7 sz. könnyülovasezr., mind ezredőkben;  
Ramp Hermán, a' broodi 7 sz. gy. határezr., a' gradiskai 8 sz. gy. határezr.;  
Sechstel József, az 5ik pattantusezr., a' 4ikhez; Müller Vilmos, ezredes és ár-  
kászttesti parancsnok, a' szállásmesteri vezérkarhoz soroztatott; Denkstein Al-  
fonz, a' gradiskai 8 sz. gy. határezr. őrnagy, főhadikormányzékai segédé lett  
a' bántás- varasd- károlyvárosi egyesült határszelen; ismét szolgálatba helyez-  
tetek: Wonjacsek Antal, nyugalmazott ezredes, mint parancsnoka a' 6ik őrzász-  
lőaljnak, és Rosenbaum József, nyugalmazott őrnagy, mint budavári helyőr-  
nagy. Nyugalmaztatnak, vezérőrnagyokból: Dankelmann János b., vezérőrnagy  
magasb nyugdíjjal; ezredesekből: Droste Ödön b., Ferdinand császár 1 sz. gy.  
ezr., mint vezérőrnagy, 's a' magasb vezérőrnagy nyugdíjjal; Niederhalt Fe-  
rencz, a' galicziai ménésintézet parancsnoka; alezredesekből: Wonjacsek An-  
tal az árkászttestől, ezredesi ranggal 's nyugdíjjal; Gariboldi Angelo, Nugent gr.  
30 sz. gy. ezredesi ranggal; őrnagyokból: Guckler Ignác, budavári helyőr-  
nagy, alezredesi ranggal 's nyugdíjjal, Tempis Lajos, Mayer b. 45 sz. gy. ezr.;  
Stoultgen József, Koudelka b. 40 sz. gy. ezr.; Zbierchowszky Kajtán, István  
fhg 58 sz. gy. ezr.; Reale Fridrik, Kress b. 7 sz. könnyülovas ezr. Comi Ange-  
lo, a' 6ik őrzászlőaljn parancsnoka; gyalog 's lovas kapitányokból: Becher  
Venczel, a' tótországi őrpattantus kerületből, és Brzeziua Fridrik, az aknász-  
testtől, őrnagy ranggal 's nyugdíjjal; Püschl Károly, az árkászttesttől; Glass  
János, Vilmos király 26 sz. gy. ezr.; Paczák Venczel, István fhg 58 sz. gy.  
ezr.; Waibl Ferdinand, a' 11 vadász zászlóaljából; Lefort Erneszt, a' cseh-  
szági ménésintézetnél, mind őrnagy ranggal; kürendeket 's azok elfogadható-  
sira és viselhetősire legf. engedélyt kaptak: Hardegg- Glatz Ignác gr., lovas-  
sági táborfő, és főhaditanácsi elnök, a' porosz kir. fekete sasrendet, és han-  
noverai kir. Guelfrend nagykeresztjét; Windischgraetz Alfred, altábornagy, és  
parancsnokló táborfő Csehországban a' porosz kir. vörös sasrend első osztályu  
diszjelét; Hess Henrik, vezérőrnagy, 's a' szállásmesteri vezérkar ügyvivője,  
a' hannoverai kir. Guelfrend elsőosztályu közepkeresztjét; ezredesekből: Sallaba  
József, a' szállásmesteri vezérkarnál, a' porosz kir. vörös sasrend harmadosz-  
tályu diszjelét, és a' hannoverai kir. Guelfrend másodosztályu közepkeresztjét;  
Wengerszky Edvárd gr., Paumgarten b. 21 sz. gy. ezr., Károly Ferdinand es. kir.  
fhg udvarnagya, a' porosz kir. vörös sasrend másodosztályu diszjelét; Rudtorffer  
Ferencz, Baillet de Latour gr. 28 sz. gy. ezr., a' hannoverai kir. Guelfrend kis-  
keresztjét, Szász-Erneszt hgi házrendet; Birago Károly, első őrmester a' lom-  
bárd-velencei kir. ns testőrségnél, a' württembergi polg. koronaérendrend kö-  
zepkeresztjét, a' hannoverai kir. Guelfrend másodosztályu közepkeresztjét, és a'  
Baaden nhgségi Zaehringi oroszlánrendet; őrnagyokból: Kavanagh-Balliane  
Jakab, Károly Ferdinand fhg 51 sz. gy. ezr., szolgálattevő kamrás és segéd,  
és Klebelsberg Venczel gr., Ferdinand császár 4 sz. dzsidás ezr., Este Ferd. kir.  
főhg segédje; gyalog 's lovas kapitányokból: Habermann József a' bombászttest-  
től, mind a' porosz kir. vörös sasrend harmadosztályu diszjelét; Degenfeld-  
Schomburg Gusztáv gr. Leopold fhg 53 sz. gy. ezr., Wrbna Rudolf gr., Miklós  
ezár 9 sz. huszárezr.; Jellachich Antal b., Minutillo b. 3 sz. vasasvezr., és Alt-  
mann Ferencz, Liechtenstein hg 5 sz. könnyülovasezr., mind a' hannoverai kir.  
Guelfrend kiskeresztjét. —

(Ipar- 's tőzsérügy.) Ujévi pesti gyapjuvásárunkon nem sok idegen va-  
la látható, mivel tudták, mikép piacunkon nem sok gyapju vár vevőre. Azon-  
ban néhány morva gyapjukereskedő volt mégis, 's a' kétüiretű gyapjuból né-  
hány ezer mázsa elkelt, a' nyárinak mázsája 2—3 fttal drágábban mint le-  
opoldi sokadalomkor. Nemesített együiretű nem sok vala, mert a' tulajdono-  
sok magasb árra várakoznak; pedig tudjuk, mikép a' tulfeszítés által a' ve-  
vők el szoktak idegenedni. A' cigarra-gyapjut keresték és jól fizették. Ezen so-  
kadalom alkalmával több hazai terménynek csökkent ára: a' méz m. 12, a' fagy-  
gyu 20—22 ftig; a' repceolajé folyvást magas. A' juh- és nyulbört drága  
áron igen keresték. — Lipcséből írják, miszerint ujévi sokadalmán an-  
nyi idegen mutatkozték, mennyit ez alkalommal nem is reméltek. Külföldi ár-  
ruk közt először tünt fel az alpaca-gyapju, mely árara nézve jövendőben a'  
merinóéval fog vetekedni. Főleg középfinom posztót igen sokat szállítottak oda  
s ára szenvedhető. — Alexandriából, dec. 10röl írják, hogy M. Ali  
a' javításokhoz végre még is hajlónak mutatkozik. A' kereskedés Törökország  
's az európai hatalmak közt szabadnak hirdetteték, az egyedáruságok el fog-  
nak töröletni 's így kevés apróság marad hátra, miket M. Ali, Felső-Egyp-  
tusból visszatérte után azonnal elintézend. A' nemzeti őrség Kairói és Alexand-  
riában a' lakosok nagy örömeire eltöröltetett. — Angolországba mult  
évi első 11 hónap alatt köv. mennyiségű gyapju szállított: 35,028 köteg  
külföldi gyapju Londonba, 55,551 köteg Liverpoolba és 44,397 köteg Hull  
's Goobleba, mindössze 137,959 köteg. Angol tartományokból 63,671, 's  
Londonba 52,392, Liverpoolba 11,277 köteg.

**Anglia.**

(Vélemény a' francia törvénykezési rendszerről) Nem gyözzük eléggé esodálni, hogy Franciaország ötven forradalmi év után sem bírta magának a' szabadságot tökéletesen biztosítani. Vajjon azon nevelési stadiumában áll-e még a' francia nemzet, mely kényszerítő és titkos kormányfogásokat szükségessé tesz az elnyomatásra 's összeesküvők fejének hóhérbárd alá hajtására? Ha igen, úgy kétkednünk kell, hogy a' társaság jelen egyszerű szabad intézményei, nyilvánosság és sajtószabadság általján megegyezhessenek a' legmagasb kormányhatalom létezésével. Ha ellenben a' sajtószabadság 's képviselői rendszer Franciaországban is, mikép Angliában, az ország alaptörvényeül tekintendő, úgy a' francia kormány igen botorul cselekszik, midőn a' fiatal élénk erőket illy tekervényes és elavult útakon támadja meg. Az utóbbi pör azon összeesküvők ellen, kik Aumale hg. életét tüzek ki ezéül, legkiáltóbb színekben mutatja hiányzását azon emberi lélekisméret-kéteskedésnek, melyet tapasztalás és társaságunk boldogabb helyzete az angol bírák kebleibe öntött. Ha Franciaország mostani összeesküvés pöreit angolokkal akarjuk hasonlatba hozni, úgy egészen a' Stuartok napjaiba kell visszatérnünk, 's csodálkozva szemlélnünk, mely igen lassan szelidíti és javítja e' nemű törvényeit Franciaország, mi egyenesen a' főnálló hatalom ingatag gyöngeségét tanúsítja. Quénisset és társai igazságosan íteltettek el, de véleményünk szerint csak közönséges ítélőszék elibe kellett volna őket állítani. Azon ürügyet mentségül épen nem hozhatja föl a' kormány, hogy a' közönséges eskütszék minden büntetés nélkül hagyta volna e' vádlottakat, mert hol a' bűn olly világos, mint itt volt, ott illyesmit egy szabad bíróról sem tehetni föl. Illy gondolat egyenesen az eskütszék tökéletes eltörlését szükségesíté. Ha az eskütszék nagyszerű intézményben, mellyel mi angolok a' világ minden szabadabb nemzetét megajándékoztuk, valami üdvös és szent fekszik, úgy azon embernek ótalmasa az, ki a' status vádjának iszonyu túlnyomósága ellenében áll. Egyszerű csekély kihágásokban talán nem ezélszerű az eskütszék, de hol az ország szabadsága forog kérdésben, ott a' legnagyobb vétkecsnek is joga van eskütszékét követelni elíteltetéseül, hogy zsarnoki hatalom bosszuvágyának ne legyen kitétetve, melly az igazság legveszélyesb álarczát öltvén föl, olly igen is könnyen talál engedékeny eszközökre a' töle függő bírákban. Nem egyszer mondták már mintegy kérkedve az illy magas állású bírák, hogy a' bűnöst a' „kormány értelmében“ ítelték el, 's a' szerencsétlen vádlott csakugyan vérpadon adta ki lelkét, a' bíró pedig magas hivatalra lépett! Milly jogvédelmet élvez jelenleg Franciaország, azt még inkább tanúsítja Dupotynak öt évi fogságra íteltetése, melly igen igen megrendíté az alkotmányos szabadság alapjait Franciaországban. Egy hírlapírót, bűnét megvalló orgyilkossal ugyanazon padra ültetni, annyit tesz, mint vakmerő kezekkel rontani le azon elválasztófalat, mit az emberi józan értelem 's méltányos törvény a' test és szó közt emelt. Mert ha valamely író a' haza vagy király ellen szólal is föl a' sajtó útján, az koránsem egyenlő bűn azon gonosztevővel, ki gyilkot irányoz a' király vagy családjának tagjai ellen. Angliában e' törvényszerű megkülönböztetés egykoru III-ik Edvárd statutumával. Ha illy pályán halad Franciaország, úgy minélelőbb állítsa föl a' spanyol inquisitiót is, jegyezze meg mindenki jól, hogy a' toll kicsapongását viszont csak tollal kell fékezni, mert más eszközök annyira fogják végre aczélítani az ellenszegülést, hogy nyílt forradalom fog belőle származni.

**Franciaország.**

(A' meghasonlás Esparteroval komoly kezd lenni. Surlódás a' moszka udvarral. Algiri hírek.) Paris, jan. 3kán: „A' spanyol kormány rég értesülve volt arról, miszerint Lajos Fülöp egyenesen Izabella királynéhoz fogja Salvandy megbízóleveleit cizmezni, 's mégis csak Salvandy megérkeztekor nyilvánítá ellenszegülését, nem pedig Parisból elindulása előtt, mikép azt tennie illett, volna. Salvandy semmi eszközt nem mulasztta el, mi által a' nehézségeket leküzdeni vélheté. Ő koránsem kívánt tanúk nélkül szólni a' királynéval, 's nem akart Espartero előtt semmit elrejtetni, sőt ajánkozék megbízóleveleit Espartero jelenlétében adni az ártatlan királyné kezeibe, és azt másolatban a' kormányzóval is közleni. Mind ez ajánlat siker nélkül maradt, 's a' spanyol kormány makacsul kívánta, hogy a' követ megbízó-leveleit ne a' királynénak a' palotában, hanem Esparteronak saját

szállásán adja át. E' szerint azonban Salvandy nem a' királynénál, hanem csak a' kormányzónál lenne megbízotva. Ezt nem engedhetni meg, mert a' királyné kiskorúsága alatt Espartero minden terhét viseli ugyan a' királynénak, de méltóságában nem osztozhatik. E' magában neveléséges surlódás olly komoly szint kezd ölleni, hogy könnyen valódi meghasonlásra vezérelhet. — Az újévi üdvözetlen Lajos Fülöpnél a' moszka követ nem jelent meg, mi nem csekély megütközést szült; az egész botrány csak ebből származott: az oroszok nagyhatalmu ezárjadec. 19ikén szokta Miklós névnapját ünnepleni, 's akkor a' francia követ, Perrier, nem jelent meg az udvarlaton; a' czár tehát lóhalálában hírnököt küldé Parisba képviselőjéhez, azon utasítással hogy Lajos Fülöpnek új évre fizesse a' kölesönt vissza; e' hírnök dec. 31ikén éjjel (bámulatos gyorsaság!) érkezett Parisba, 's Lajos Fülöp csak ugyan nem láthatá a' moszka követet. De hát Perrier miért nem tévé üdvözlő látogatását a' czárnál? Ennek is igen nagy oka van. Pahlen gr. csak azért hagyá el olly sietve Párist, hogy mint legidősb követnek újév napján ne kelljen Lajos Fülöp előtt szónoklania; a' francziák királya tehát azonnal parancsot küldé Perrierhez, hogy dec. 1Sikán az udvarlástól maradjon el. Innen származott aztán az értevény visszatörítés. De hát Pahlen gr. miért vonult el a' szónoklattól? Ezt eddig még a' parisi lapok egyike sem tudja. — Algiri hírek szerint az ottani francia katonaság nem akarja hinni, hogy az afrikai gyarmat valaha erős lábra kaphasson, mert a' legszebb igéretnek mellett sem igen akarnak gyarmatosítás végett földeket elfogadni a' közvitéznek, ámbár Bugeaud táborfő valódi költői elragadtatással megszaltalá nekik a' falusi élet és szántás vetés édes gyönyöreit.“ —

**Poroszország.**

(Zsidó-ügy.) A' porosz törvényhozás intőzködni szándékozik a' zsidók jogai iránt. Mindenek fölött korlátlan, minden kormányi beavatkozástól ment, vallásgyakorlást és lelkiismeretes szabadságot szándék részökre biztosítani. Akarják továbbá, hogy a' zsidóközsegek nemcsak vallásos sőt külön nemzeti testületeknek is tekintetvén, némely jogyszerű szabadítékokat is nyerhetnek; melly tekintetben, úgy látszik, azon gyanúsításból indulandnak ki, miszerint Poroszországban, főleg német tartományban, a' zsidók magok nemcsak vallásos felekezet, sőt külön polgári érdekekkel bíró nemzetnek is tekintik magokat. Ez azonban a' porosz német tartományokban tetteleg nem úgy van, ök itt, mióta 1713-ban szerencsések valának, keresztyén polgártársaikkal együtt hazájokat védelmeznék, a' közhaza fiaiként mindig poroszok és németek kívántak lenni, 's ök azt minden esetre csalásnak vennék, ha ifjaiktól ismét megtagadtatnék, hasonló körülményekben keresztyén társaikkal egyesülten a' haza és királyért fegyvert ragadhatni.

**Külföldi elegyhir.**

A' további nyomozásból kiséült, hogy a' belga összeesküvés összekötésben volt a' francia titkos társaságokkal. — Genf a' javításban békesen tova halad; minden 21 éves bir választási joggal és minden 500 lakos egy követet választhat. A' kormány férfias viselete által mindenik párt becsülését megnyerte 's kijelentette, hogy mihelyt a' javítási munka 's alkotvány készen lesz, leteszi hivatalát. — A' norvégiai országgyűlésen most ismét előforduland a' lelkiismeretszabadság kérdése, hogy t. i. a' r. katolikuskoknak megengedessék-e vallásuk szabad gyakorlása, vagy ne? Három országgyűlésen már megengedték azt, de a' király mind annyiszor visszavetelte. — A' mexicói megbukott elnök Bustamente Európába készül utazni. — A' göttingai egyetemen a' legutóbbi számítás szerint 728 diák tanult, kik közül 184 hittudományt, 247 törvényt, 210 orvostudományt, 90 philosophiát hallgatott. — A' sikkék egyre folytatják becsapásaikat a' khinai birodalomba 's már a' Pekingben országló „ész dicsősége“ figyelmét is magokra vonták. Utóbbi hírek szerint már egy nagy tartományt is elfoglaltak 's ha ezekkel sem bírnak a' khinaiak, mint birhatnának az angolokkal majdha Pekinget megtámadják. Egyik keletindiai lap szerint az angolok védő és támadó szövetséget kötöttek a' sikkékkal. — Heratban minden forrongásban van, nem sokára alkalmasint kiüt a' polgár-háboru; M'Neil onnan utban van Teheran felé. — Középamerikában Costa Rica országban Cartago fővárost a' földrengés, nagyon megrongálta 10 ezer ember közül 40—50 halt vagy sérült meg. —

**É R T E S I T Ó.**

**Eggenberger József**

2) pesti könyvárusnál kapható:

**Nemzeti almanach**

1842. Tíz aczélmeteszű képpel 20 ív, aranyvágásu hab-selyem kötésben. Ára öt ezüst forint. 3)

(4) **250 hordó dézmabor eladó.**

2) A' nagyméltóságú magyar királyi udvari kamra részéről ezennel közhírre tétetik, hogy a' Diós-Győri kir. kor. uradalomban 1841ik évi termésű 250 gönczi hordó dézmaborok 1842. esztendői február. 14én Miskolczon tartandó közárverés útján készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Melly árverésre a' venni kívánók ezennel hivatalosak. 3)

**Ser- és pálinkaház.**

2) A' nm. magyar kir. udv. kamra rendelése következtében közhírre tétetik, hogy a' sóvári kir. kamrai tisztartói hivatal írószobájában f. 1842iki január 31ik napján reggeli 9 órakor a' kamrai ser- és pálinkaház, csupán apró mértékbeni kimérésű jogáva a' serházban, nyilvános árverés útján a' legtöbbet ígérőnek hat évre bérbe fog kiadatni.

Bérleni kívánók az egyévi bérletért megüto bánatpénzzel ellátva kéretnek megjelenni.

A' szerződési föltételeket Budán a' magyar kir. kamrai számvevőhivatalnál, és a' sóvári főtisztviségnél tudhatni meg. 3)

**POZSONY NAGYSZOMBATI VASUT.**

1) A' pozsonynagyszombati első magyar vasutvállalati társaság igazgatósága al tcz. részvényeseket rendkívüli közgyűlésre hívja meg, folyó

**1842iki február 21kére,**

hogy, miután akkor az új részvény-kibocsátás elégségét a' pálya bevezése tekintetéből már meg lehetend itélni, további határozatok hozathassanak. Ez alkalommal emlékeztethetni véli az igazgatóság a' tcz. részvényeseket, miszerint most, midőn az egészen beüzemelt ideigl. jegyek valóságos részvényekkel fognak kicseréltheteni, 's átíratási díj nélkül irathatnak másokra által, sziveskedjenek az eredeti részvényeket a' valódi tulajdonosokra átíratni, hogy az igazgatóság a' vállalat valódi érdekléteit ismerhesse, és a' gyűlésben részvételre még külön is meghihassa. E' közgyűlés az itteni Casino épületben (irgalmasok tere, 247 szám Isó emelet) délelőtt pontban tíz órakor fog tartatni.

Pozsony, dec. 29én 1841.

A' pozsonynagyszombati első magyar vasutvállalati társaság igazgatósága.

3) A' Pestmegye által Schönfeld József által álló, és egy küttal ellátott legjobb esődtömege kezelésére rendelt választmány határozata következtében a' nevezett esődtömegehez tartozó Visegrádon találtató jó anyagból, 1838ban épült és zsindeleyel fedett hét szobából, egy boltból, két konyhából, két élés-kamrából, egy felszərből, tágas prés-házból, 's hat darab marhára való istálló kezhetnek. 3)